

UVODNIK

U Svesci 2 Volumen 24 Godište 2022 naučnog časopisa *Ekonomski horizonti* publikuju se četiri izvorna naučna i dva pregledna članka, i Zahvalnica recenzentima rukopisa podnetih Uredništvu Časopisa, u 2021.

Razmatrajući kvantitativne aspekte privrednog rasta, odnosno, njegovu dinamiku, koautori *Mirjana Gligorić Matić* i *Biljana Jovanović Gavrilović* ukazuju na činjenicu da se zanemaruju fluktuacije u stopama rasta. Shodno tome se, na uzorku evropskih zemalja, uključujući i Republiku Srbiju, analizira intenzitet rasta i njegova stabilnost, na osnovu kojih komponentata su koautori konstruisali indikator dinamike rasta i prilagođenu stopu rasta. Analizom položaja svake zemlje u uzorku, na osnovu konstruisanih indikatora, ukazuje se na važnost ovakvog pristupa prilikom analize i komparacije privrednog rasta pojedinačnih zemalja, u srednjem i dugom roku. Zaključak autora je da navedeni pristup, zbog otpornosti na različite šokove i neizvesnosti, omogućava realnije procene efekata na budući privredni rast i blagostanje.

Istraživanjem uticaja cena energenata na makroekonomsku stabilnost, koautori *Aleksandra Praščević* i *Milutin Ješić* naglašavaju da cene energenata izazivaju značajne šokove ponude, što je jedan od bitnih generatora cikličnih fluktuacija i inflacije. Na osnovu istraživanja, sprovedenog u zemljama bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije i državama članicama Višegradske grupe, koautori ukazuju na to da se pred kreatorima ekonomske politike nalazi kompleksan zadatak kako bi se minimizirali efekti ovih šokova. Istraživanje u ovom

radu ima poseban značaj zbog aktuelnih fluktuacija na globalnim energetske tržištima, gde cene energenata dostižu istorijski visoke nivoe, s jedne strane, i nastojanja da se očuva makroekonomska stabilnost, s druge strane. Po autorima, ključnu ulogu ima centralna banka, koja određenim instrumentima monetarne politike može da, delimično, ublaži jačinu ovih šokova.

Procenjujući uticaj računovodstva ljudskih resursa na profitabilnost privrednih društava - konglomerata kotiranih na Nigerijskoj berzi, koautori *Khadijat Adenola Yahaya*, *Ramat Titilayo Salman*, *Abubakar Kolapo Abdulsalam* i *Adesanmi Timothy Adegbayibi*, na osnovu podataka iz revidiranih godišnjih izveštaja šest privrednih društava koja se kotiraju na Nigerijskoj berzi, u periodu 2010-2019, zaključuju da troškovi obuke i razvoja zaposlenih, promene u visini zarade zaposlenih i beneficije po okončanju radnog odnosa, pozitivno utiču na profitabilnost privrednih društava. Zaključak je da računovodstvo ljudskih resursa pozitivno doprinosi profitabilnosti privrednih društava, na osnovu čega se preporučuje nigerijskim privrednim društvima da više ulažu u obuku i razvoj svojih zaposlenih.

Polazeći od potrebe da se, u uslovima intenzivne digitalizacije, identifikuje pozicija kontrolinga i kontrolera, u praksi preduzeća u Republici Srbiji, koautori *Mirjana Todorović* i *Dragana Parč* sproveli su istraživanje, na uzorku od tridesetpet preduzeća. Na osnovu rezultata istraživanja, koautori ukazuju na to da se kontroling shvata višedimenzionalno, a najčešće kao stručna podrška menadžmentu. Naglašava se da je stručnost i kompetentnost kontrolera ključni faktor uspeha ove značajne računovodstvene funkcije, a da su budžet, analiza odstupanja, i kratkoročni

* Korespondencija: V. Leković, Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu, Liceja Kneževine Srbije 3, 34000 Kragujevac, Republika Srbija; e-mail: lekovic@kg.ac.rs

obračun rezultata najznačajniji alati u sprovođenju kontrolinga. Zbog važnosti funkcije kontrolinga, kontroleri postaju partneri, saradnici i savetnici menadžmenta preduzeća.

Na osnovu istraživanja u kojoj meri racionalnost utiče na potrošača pri donošenju odluke, koautori *Huai-Chun Lo, Ming Jing Yang, Cheng-Tsu Huang* i *Ching-Yuan Chien* zaključuju, na osnovu empirijskih nalaza, da prihvodi pozitivno utiču na klijente pri vršenju izbora. Proučavajući ponašanje klijenata pri izboru parkova zabave, koautori zaključuju da klijenti svoje potrošačke odluke donose racionalno, ali ne rukovođeni ciljem donošenja optimalne odluke, već prevashodno radi zadovoljenja sopstvenih potreba.

U istraživanju potencijalne veze između doprinosa menadžera u zaključivanju prekograničnih poslova u oblasti spajanja i akvizicija, s jedne strane, i prenosa prećutnog znanja, s druge strane, koautori *Vladimir Dzenopoljac, Oualid Abidi, Abdul Rauf* i *Ahmed Bani-Mustafa* testiraju hipotezu o postojanju verovatnoće da će ti menadžeri biti izloženi značajnim prenosima prećutnog znanja tokom učešća u pregovorima, realizaciji transakcija spajanja i akvizicija i u njihovom praćenju. Uzimajući u obzir dve dimenzije spajanja i

akvizicija - broj transakcija spajanja i akvizicija kojima menadžer koordinira, ili iste realizuje, i vrednost tih transakcija - koautori konstatuju da će menadžerova kulturna inteligencija, verovatno, ublažiti odnos između broja/obima prekograničnih spajanja i akvizicija i menadžerskog prećutnog transfera znanja. Shodno tome, organizaciona kultura mogla bi odrediti intenzitet prećutnog transfera znanja za menadžere, u kontekstu prekograničnih spajanja i preuzimanja.

U ime Uredništva Časopisa i u svoje ime, zahvaljujem se autorima priloga publikovanih u ovoj Svesci Časopisa, kao i recenzentima koji su, svojim kritičkim komentarima i sugestijama autorima, značajno doprineli unapređivanju podnetih rukopisa.

Sveska 2 Volumen 24 Godište 2022 sadrži *Zahvalnicu recenzentima* rukopisa podnetih Uredništvu Časopisa u 2021, od kojih su oni koji su pozitivno ocenjeni u dvostruko anonimnom recenzentskom postupku publikovani, kao izvorni naučni i pregledni članci, u Sveskama 1, 2 i 3, Volumen 23 Godište 2021 Časopisa.

Izdavanje časopisa *Ekonomski horizonti* finansijski je podržalo Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije, Rešenje broj: 451-03-247/2022-14/2, od 11.04.2022.

Glavni i odgovorni urednik
Vlastimir Leković

Vlastimir Leković je redovni profesor Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu, u penziji. Doktorirao je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Kragujevcu, iz naučne oblasti opšta ekonomija i privredni razvoj. Izvodi nastavu iz nastavnih disciplina Institucionalna ekonomija, na master, i Metodologije naučnog istraživanja i Politike tržišne regulative, na doktorskim studijama. Ključne oblasti njegovog naučnoistraživačkog interesovanja su ekonomski sistem, ekonomska politika i institucionalna ekonomija.